

ÖRNEK KOOPERATİFLER

ADIYAMAN'DA SÜT ÜRETİM KOOPERATİFLERİ

Süt ve ürünleri, günlük hayatımızda önemli yeri olan besin maddeleridir. Bir çok yiyecek ve içecek, canlıların ihtiyaçlarının sınırlı bir kısmını karşılar. Belirli devrelerde tüketildiği halde süt, organizmanın isteklerini tek başına karşılayabilen, vücuda faydalı bir besindir.

Ülkemizde büyük bir hızla üretici pozisyonundan, tüketici pozisyona geçen nüfusun yeterli ve dengeli beslenme problemi ile karşılaşması kaçınılmazdır. Bu nedenle, gıda maddeleri, özellikle hayvansal ürünler en iyi şekilde değerlendirilmelidir. Hayvancılık ve süt sığırcılığı faaliyetleri de projeye dayalı yatırımların, uygulanması ile geliştirilmelidir.

Yurdumuzda süt üretimi yapan hayvancılık işletmeleri, genellikle köy ve kasabalarda küçük aile işletmeleri şeklinde olup, sayıları hayli fazladır. Küçük yapıdaki üretim ünitelerinin; süt inekçiliği için geçerli barınak, yem, teknik bilgi, veterinerlik gibi girdi ve hizmetler gerçekleştirmesi, ekonomik açıdan zordur. Üretimden tüketime kadar, süt ve mamullerinin hijyenik ve teknolojik safhalarının eksiksiz biçimde organize edilmesi, bir araya gelerek, imkanların birleştirilmesi ile mümkün olur. Yetiştiriciler, kooperatif çatısı altında örgütlendikleri sürece, tüm sorunlarını çözüme kavuştururlar.

Kooperatifler, üreticilerin elindeki sınırlı kaynakların en verimli şekilde kullanılmasını sağlar. Kooperatif, ortaklarının ihtiyacı olan girdi ve hizmetleri daha uygun şartlarda temin eder. Bu şekilde, üretim teşvik edilir ve maliyet düşer. Ayrıca, süt üreticileri kooperatifleştikleri zaman, sorunlarını devlete daha rahat iletir. Kredi ve yardım temin etmeleri kolaylaşır.

Bu nedenle, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü'nce, ortakların mülkiyetinde 200 Başlık Sığırcılığı Tip Projesi hazırlanarak uygulamaya konmuştur.

Bu projeye göre; temin edilen süt sığırları, ortakların kendi malı olacaktır. Kooperatif, ortaklara yem, veterinerlik hizmeti gibi girdiler sağlayacak, üretilen sütün toplanmasını, muhafazasını ve pazarlamasını yapacaktır.

Adıyaman'da kurulan Çelikhan Merkez ve Tut Merkez Kooperatifleri, bu projeyi uygulayan kooperatifler arasındadır. Tarımsal faaliyetler içinde, farklı tarım ürünlerinin yetiştirildiği ilimiz olan Adıyaman'da, süt kooperatiflerinin kurulmasıyla hayvancılık aşama kaydetmiştir. Çelikhan Kooperatifi; yörenin ekolojik, pazarlama ve tarımsal yapılarına uygun olarak, süt sığırcılığını desteklemek amacıyla 1990 kurulmuştur. Ahırların tamamlanmasıyla, 200 adet sığır getirilmiş ve 100 ortağa teslim edilmiştir.

Proje giderlerinin % 25'i ortaklar tarafından karşılanmış, % 75'i ise Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından, sabit yatırım ve canlı demirbaş alımı için işletme kredisi olarak verilmiştir.

Çelikhan Merkez Kooperatifi, yörede süt üretim potansiyelini artırmak konusunda isteklidir. Bu kooperatif, kurduğu süt toplama merkezleriyle, ortaklarına daha çok avantaj sağlayacaktır. Yörede aynı amaçla kurulan diğer bir kooperatif de, Tut Merkez Kooperatifi'dir. Kooperatif 1971 yılında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın desteğiyle, Ortaklar Mülkiyetinde 200 Başlık Süt Sığırcılığı Projesi'ni uygulamaya başlamıştır. Son derece çalışkan ve başarılı olan Tut Merkez Kooperatifi başkanı ve ortaklarının hedefi, ileride kendilerine ait süt mandırası kurmaktır.

Süt işletmelerinin bir kaçının bir araya gelerek oluşturdukları kooperatifler, ortaklarının pazarlama, yem üretimi ve yem açığının kapatılması gibi sorunlarına çözüm getirirler. Sayın Üreticiler; halen uygulanmakta bulunan Ortaklar Mülkiyetinde 200 Başlık Süt Sığırcılığı Projesi'nden faydalanmak ve kooperatif kurmak istiyorsanız, bilgi almak için ilinizdeki Tarım İl Müdürlüklerine başvurabilirsiniz.

TARIM KESİMİNDE KOOPERATİFLERİN YERİ VE ÖNEMİ

Tarımsal üretim, çok yönlü bir uğraştır. Yoğun emek ve sermayeye ihtiyaç duyar. Sermaye dönüşümü, uzun bir zaman dilimini kapsar. Üretim, doğa koşullarına ve değişken piyasalara bağlı olduğundan, büyük riskler taşır. Bütün bunları plânlı bir işletmecilik düzeni içinde dikkate alıp, üretimi gerçekleştirmek gerekir.

Modern tarım, kaynağa dayalı üretimden, teknolojiye dayalı üretime geçişi ifade eder. Buna karşılık; ülkemizde çiftçiler, sermaye ve teknoloji kullanımında güçlük çekmektedir. Oysa, bir işletmenin rasyonel olması için, TOPRAK-KREDİ-MAKİNE unsurları arasında, optimal bir denge kurulmalıdır. Buna imkân verecek en etkili kurumlar, kooperatiflerdir.

Ülkemizde tarımsal amaçlı kooperatiflerin, tarım sektörü içinde özel bir önemi vardır. Kooperatifler, milyonlarca çiftçiyi ve işletmesini kapsayan, ekonomik yapıda büyük rolü olan kuruluşlardır. Türkiye; Cumhuriyetin ilk yıllarından beri, bu alanda önemli deneyimler kazanmıştır. Ülkemizde tarımsal amaçlı kooperatifler, devlet öncülüğünde örgütlenmiştir. Bugün Anadolu'da, birçok köy ve kasabada tarımsal amaçlı kooperatif denemesi vardır. Bunların bir kısmı, başarısız girişimler olarak kalmalarına karşın, çok sayıda başarılı örnek de vardır. İzmir'de Bademler, Trabzon'da Tonya-Koop, Yozgat'ta Çandır, Karadeniz Ereğli'de Cemaller vb.

Günümüzde, çeşitli tarımsal amaçlı kooperatiflere ortak olan çiftçi sayısı, 4,5 milyonu aşmıştır. Bu sayı, tarımsal işletmelerin sayısından fazladır. Bu durum, çiftçilerimizin ülke çapında birden fazla kooperatife üye olduğunu ve deneyimi bulunduğunu gösterir. Kooperatiflerin iki yönlü hizmeti, tarım kesiminde en etkili çözümleri sağlar. Pazar ekonomisine açılan köylerde, yeni ekonomik değerler dengeyi değiştirir. Kooperatifler, köyün dışındaki pazar ile alışverişi düzenler. Çiftçinin üretimini, piyasanın talebine göre gerçekleştirmesini sağlar.

Kooperatif; ekonomik amaçlar için, eşitlik temeli üzerinde kendi arzuları ile bir araya gelmiş kişilerin birliğidir. Her üye, eşit haklarla, ihtiyacına göre kooperatiften yararlanır. Aynı zamanda, sosyo-ekonomik kalkınmayı destekler.

Bu ilkeler doğrultusunda tarımsal amaçlı kooperatifler:

- Köyün tarım ekonomisini düzenler, yönlendirir.
- Çiftçi işletmelerini verimli hale getirir.
- Kredi temin eder.
- Pazarlama sorunlarını çözer.
- Yerleşimi düzenler, köy endüstrisinin kurulmasını sağlar.
- Mevcut mahalli kaynakların en yararlı şekilde kullanılmasını sağlar.
- Ekonomik kalkınma için, kamu imkânlarının rasyonel şekilde kullanılmasını destekler.
- Tabii kaynakların en yararlı şekilde kullanılmasını sağlar.
- Geniş anlamda yetişkin eğitim ortamı hazırlar.
- Bütün bu hizmetleri, demokratik katılımı gerçekleştirir.

Tarım sektöründeki kooperatifleri hukuki durumları ve uygulamadaki özellikleri ile beş grupta inceleyebiliriz.

- Tarım Kredi Kooperatifleri,
- Tarım Satış Kooperatifleri,
- Pancar Ekicileri Üretim Kooperatifleri,
- Köy Kalkınma Kooperatifleri ve
- Sulama Kooperatifleri.

1581 sayılı kanunla kurulan tarım kredi kooperatifleri, ortağı olan çiftçilerin, donatım ve işletme ihtiyaçları için, kredi açar. Her türlü tarım alet ve makineleri, araç ve gereçleri, gübre, tohum, ilaç, hayvan yemi ve tüketim maddelerini sağlayarak, dağıtımını yapar. 2 milyon ortağı, 2071 birim kooperatifi, 33 bölge birliği ve merkez birliği bulunmaktadır.

2834 sayılı kanunla kurulan tarım satış kooperatifleri; ortakları ve ortağı olmayan çiftçilerin ürünlerinin alımını, fabrikalarında işlenip değerlendirilmesini, dış ve iç pazarlara satımını, ortaklarının ihtiyacı olan tarım girdilerinin sağlanmasını, dağıtımını ve kredi ihtiyacını karşılar. Devlet destekleme alımları, satış kooperatifleri kanalıyla yapılır. Çukobirlik, Antbirlik, Fiskobirlik, Trakyabirlik, Zeytinyağbirlik, ülkemizin 5500 büyük sanayi kuruluşu arasına giren, büyük kooperatif işletmeleridir.

Pancar ekicileri üretim kooperatifleri; ortaklarının gerekli üretim girdilerini sağlar. Teknik eğitim vererek, üretim uygulamalarını yönlendirir. Bu kooperatifler; üretim plânlaması, teknik bilgi aktarımı, üretim, pazarlamada aracılardan yararlanması, kredi verme, devlet-çiftçi işbirliği ve işletme yönetimi konularında, ülkemizde çiftçi örgütlenmesine örnek olmuştur.

Köy kalkınma kooperatifleri, 1163 sayılı kanun çerçevesinde kurulan, yerel birim kooperatifleridir. Ortak ürünlerin pazarlanması, işlenmesi, ihtiyaç duyulan tarımsal girdilerin sağlanması ve tüm diğer kooperatif amaçları doğrultusunda hizmet verir.

Sulama kooperatiflerinin, ülke çapında 215 bin ortağı vardır. Yerel sulama kooperatifleri, kaynakların kullanımına en iyi örnektir ve başarılı hizmetler verir.

Geniş bir tabanı kapsayan ve sosyo-ekonomik yönden önemli işlevleri olan kooperatiflerin, ülkemiz tarım sektörünün gelişmesinde ve kırsal kalkınmasında en etkili kurumlar olduğu bilinir.

Bugün gelinen noktada; kooperatifler ve üretici birliklerinin, ülkemizin modern tarımı inşa etmesinde vazgeçilmez kurumlar olduğu daha iyi anlaşılmaktadır.

Çiftçinin teşebbüs gücünün ve ekonomik faaliyetinin somut bir kurumlaşması olarak tarımsal amaçlı kooperatiflerin, demokratik kooperatifçilik ilkesi ile güçlendirilmesi zorunludur.

KONUT KOOPERATİFLERİNE GİRERKEN NELERE DİKKAT ETMELİ

Hüseyin YURDAKUL
Karınca Dergisi Eski Yazı İşleri Müdürü

“Allah düğün yapanla, ev yapana yardımcı olur.” Diye bir atasözü vardır bizde. Bu çok doğru bir söz. Türk müslüman insanının geleneğinde yaptırımlar özelliğini kaybetti. İnsanlarda birbirlerine itimat kalmadı. Hayat boyunca uğradıkları haksızlıklar, aldatılmalar, insanları hep şüpheli yaptı. Kimse, kimseye güvenmiyor.

Bir mal alıyorsunuz; reklamlarında methedildiği gibi çıkmıyor. Ya kullanım süresinden önce eskiyor veya bozuluyor, yahut fiyatı hususunda aldatılıyorsunuz. Bu aldanmalar küçük alışverişlerde pek önem taşıyor ama, büyük yatırımlar yapılan alışverişlerde aldatılmak, zarara sokulmak insanı yıkıyor...

Ev alırken, araba alırken, yapı kooperatiflerine ortak olurken, çok dikkatli ve şüpheli olmak gerekiyor. Çünkü; hayatımız boyunca dişimizden, tırnağımızdan, çocuklarımızın yiyeceğinden, içeceğinden keserek yaptığımız maddi birikimlerimizi yanlış yatırımlarla kaybedersek bunun acısını ömür boyu çekmek zorunda kalırız. Bir ev alırken, bir konut kooperatifine ortak olurken son derece dikkatli ve müşkülpesent olmamız gerekiyor. Mesela, bir yapı, mesken edinme kooperatifine ortak olurken nelere dikkat etmemiz gerektiğini bu yazımızda sizleri aydınlatmaya çalışacağım.

1. Önce ortak olmak istediğimiz kooperatifin yöneticileri kim? Güvenilir insanlar mı? Konularında başarılı olmuşlar mı? Ortaklarını ev sahibi yapma tecrübeleri ve başarıları var mı? Dürüst kişiler mi? Yöneticilerin durumlarını onları bilen, tanıyan kişilerden, yaptıkları işlerden incelenip bir araştırma sonunda, kanaat sahibi olduktan sonra menfi veya müsbet bir karar vermeliyiz.

2. Bina yapılacak arsalar kooperatifin malı mı ? arsanın tapu kaydı var mı ? Tapu dairesine gidip, eldeki tapuya göre bir arsanın yeri, metrekaresi miktarı, tapunun üstünde haciz, ipotek veya herhangi bir kısıtlama var mı ? şayet bu saydıklarımız tapunun tapunun üstünde var ise kesinlikle o kooperatife ortak olmamalı.

3. Arsa kooperatifin mülkiyetinde değilse, arsa sahibi kişinin kooperatifle noterden tasdikli anlaşması olup, olmadığı araştırılıp incelenmeli. Arsa sahibinin böyle bir anlaşması yoksa kooperatife girmek son derecede yanlış olur.

4. Arsanın hisseli mi, yoksa müstakil tapulumu olduğu da önemlidir. Tapu kooperatifin müstakil malı ise sorunlar pek olmaz.

5. Arsanın imar planına uygun olup, olmadığı incelenmeli. Çünkü imara geçmemiş bir arsa üzerinden 200 kişi ortağı olan bir kooperatiften, arsa sonradan imara geçerken ve burada da belediye 150 kişiye göre imar tasdiki geçmişse, sorunlar çıkar ve ortaklar zor durumlara düşerler.

6. Birde ortak olmak istediğiniz kooperatifin üst birlik kooperatiflere kayıtlı olup, olmadığı öğrenilmeli. Çünkü üst birliğe kayıtlı olan kooperatif kuruluşu, sık sık üst birlikçe denetimden geçtiği için güvenilirliği daha fazladır.

7. Yöneticilerin işlemleri, harcamaları, Kooperatif bürosunda kaç kişinin çalıştığı, kooperatif yönetim kurulu huzur haklarının miktarı, harcırah miktarları mutlaka öğrenilmeli. Kooperatife yatırılan pay miktarlarının çar-çur edilmediği mutlaka öğrenilmeli. Gideri, gelirinden fazla olan kooperatiflere ortak olmamalıdır.

8. Kooperatife yatırılacak aylık taksitlerin ortağın alım gücünü aşmamalı. Taksitler yatırılırken ortak zorlanmamalıdır.

9. Yatırılan taksitlere göre, inşaatın ne zaman bitirileceği belirlenmiş olmalıdır.

10. Kooperatif konutları inşaa edilirken, ortak olmak istemişseniz; inşaatı kim yapıyor? İşbaşındaki müteahhit güvenilir kişi mi ? Yaptığı kooperatif inşaatlarında anahtar teslimi olmuş mu? Yoksa inşaatı bırakıp kaçabilir mi ? (inşaatı yarıda bırakıp kaçan yüzlerce kooperatif müteahhidi yok mu ?) Var tabi. Bunları çok iyi araştırmadan geçmemeli.

11. Yapılan konutlar işyerine, okula, Pazar yerlerine, hastaneye yakınlığı göz önüne alınmalıdır.

12. Kooperatifin yapılmış dairelerinden almak istediğinizde oturma izni yani belediye iskan raporu olup-olmadığını da ayrıca araştırıp bilgi sahibi olmanız faydalı olur.

13. Ayrıca kooperatife ortak olan üyenin sözüne güvenilirliği maddi bakımdan sorun yaratmayacak kişilerden oluşması çok önemlidir.

14. Önemli bir konu da kooperatifler alacağı ortakları ciddi olarak bir tercihten geçirmeli. Ortaklarını seçkin kişilerden oluşturmalıdır.

Sayın okuyucular, yatırımlarınızın boşa gitmemesi, kendinizde ömür boyu rahat ve huzur içinde yaşayabileceğiniz bir konutunuz olması bakımından yukarıda sıraladığımız önerileri yerine getirmeniz gerekiyor.

Girmek istediğiniz kooperatif yukarıdaki şartlara uyuyor ise hiç tereddüt etmeden katılabilirsiniz.

KOOPERATİFLERİN TOPLUMSAL FAYDALARI

KOOPERATİFLERİN SAĞLADIĞI FAYDALAR

1- Maddi ve manevi ihtiyacın, en az gider ve maliyetlerle ortakların ayağına getirilmesi mümkündür.

2- Değişik konularda çalışan kooperatiflerin işbirliği ve karşılıklı ilişkileri sayesinde ekonominin çeşitli kesimleri arasında yaklaşma ve birbirini tamamlama durumu doğacaktır.

3- Kooperatif yoluyla fertlerin teker teker altından kalkamayacakları işlerin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

4- Kooperatifçilik lüzumsuz reklam ve propaganda giderleri yapılmasını önleyecektir.

5- Çeşitli memleketlerin kooperatif kuruluşlarının meydana getirdiği uluslararası birliklerin çalışmaları, dünya milletlerini birbirine yaklaştırır ve bunlar arasındaki dostluk bağlarını kuvvetlendirir. Yine bilimsel usullerin ve modern gelişmelerin ülkeden ülkeye yayılmasını sağlar.

- 6-** Herkesin kendi gücüne göre ortaya koyacağı küçük maddi ve manevi imkanlardan, büyük kaynaklar ve kuvvetler doğar.
- 7-** Emek ve ürün değerini bulur.
- 8-** Sosyal ve ekonomik adaletin sağlanması kolaylaşır.
- 9-** Kooperatifçilik yapısı ve icraatları ile barışçı bir ortam sağlamaktadır.
- 10-** Kooperatifçiliğin topluma hakim ve etkili hale gelmesiyle, sosyal ve ekonomik bünye kuvvetlenmiş ve geçim seviyesi yükselmiş olacaktır.
- 11-** Kooperatifler bencilliği (egoizmi) önler, özgeciliği besler.
- 12-** Eğitim yönünden kooperatifler birer eğitim kurumudur.
- 13-** Kooperatifler insanların bir araya getirilip birlikte çalışmaya alıştırmalarını sağlar.
- 14-** Demokrasinin toplum içinde yerleşmesine yardımcı olur.
- 15-** Zahmetsizce ve yoksulluk duymadan tasarruf yapılmasına yardım eder.
- 16-** İsrافی önler.
- 17-** Üretim artar, verimlilik yükselir, karlılık oranı artar.
- 18-** İnsan nefsinin ıslah ve terbiye eder.
- 19-** Ürünün kalitesini iyileştirir.
- 20-** Memleketin sanayileşmesine yardımcı olur.
- 21-** Kanun, Tüzük ve Yönetmeliklerin uygulanmasını kolaylaştırır.
- 22-** Kooperatifler Devletçe getirilecek tedbirlerin ve yapılacak koruma ve yardımların belirlenmesinde kolaylık sağlar.
- 23-** Tüketici güvenilir, kontrolden geçmiş besin maddelerine kavuşmuş olur.
- 24-** Fiyatların aşırı derecede yükselmesine mani olur.
- 25-** Devletin elinin altında miktar, çeşit ve kalite bakımından istikrarlı ve güvenilir bir üretim ve ihracat potansiyeli oluşturur.

- 26-** Hem üreticiyi, hem de tüketiciyi koruyan bir fiyat politikası güdülmesine imkan verir.
- 27-** Tarım kesiminde geleneklerine, toprağına, şerefli geçmişine ve yurduna bağlı sağlam bir toplum meydana gelmekle milli bünye kuvvetlenmiş olur.
- 28-** Şehirlere yönelen akımın (göçlerin) durdurulmasına yardımcı olur.
- 29-** Hayvan neslinin ıslah edilmesine ve toprak üstü varlıkların korunmasını yardımcı olur.
- 30-** Özel kesimlerin kooperatif nimetlerinden yararlanmasına ve güçlenmesine yardımcı olur.
- 31-** Toplumun orta direği korunmuş ve ayakta tutulmuş olur.
- 32-** Toplumsal tahminlerin ve istatistik bilgilerin doğruluğına yardımcı olur.
- 33-** Milli savunmaya yardımcı olur.
- 34-** İstihdam yaratılmasına yardımcı olur.
- 35-** Memleketin imarına yardımcı olur.

ÖRNEK KOOPERATİFLER

ADİYAMAN'DA SÜT ÜRETİM KOOPERATİFLERİ

Süt ve ürünleri, günlük hayatımızda önemli yeri olan besin maddeleridir. Bir çok yiyecek ve içecek, canlıların ihtiyaçlarının sınırlı bir kısmını karşılar. Belirli devrelerde tüketildiğı halde süt, organizmanın isteklerini tek başına karşılayabilen, vücuda faydalı bir besindir.

Ülkemizde büyük bir hızla üretici pozisyonundan, tüketici pozisyona geçen nüfusun yeterli ve dengeli beslenme problemi ile karşılaşması kaçınılmazdır. Bu nedenle, gıda maddeleri, özellikle hayvansal ürünler en iyi şekilde değerlendirilmelidir. Hayvancılık ve süt sığırcılığı faaliyetleri de projeye dayalı yatırımların, uygulanması ile geliştirilmelidir.

Yurdumuzda süt üretimi yapan hayvancılık işletmeleri, genellikle köy ve kasabalarda küçük aile işletmeleri şeklinde olup, sayıları hayli fazladır. Küçük yapıdaki üretim ünitelerinin; süt inekçiliğı için geçerli barınak, yem, teknik bilgi, veterinerlik gibi girdi ve hizmetler gerçekleştirilmesi, ekonomik açıdan zordur. Üretimden tüketime kadar, süt ve mamullerinin hijyenik ve teknolojik safhalarının eksiksiz biçimde organize edilmesi, bir araya gelerek, imkanların birleştirilmesi ile mümkün olur. Yetiştiriciler, kooperatif çatısı altında örgütlendikleri süreçte, tüm sorunlarını çözüme kavuştururlar.

Kooperatifler, üreticilerin elindeki sınırlı kaynakların en verimli şekilde kullanılmasını sağlar. Kooperatif, ortaklarının ihtiyacı olan girdi ve hizmetleri daha uygun şartlarda temin eder. Bu şekilde, üretim teşvik edilir ve maliyet düşer. Ayrıca, süt üreticileri kooperatifleştikleri zaman, sorunlarını devlete daha rahat iletir. Kredi ve yardım temin etmeleri kolaylaşır.

Bu nedenle, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilâtlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü'nce, ortakların mülkiyetinde 200 Başlık Sığırcılığı Tip Projesi hazırlanarak uygulamaya konmuştur.

Bu projeye göre; temin edilen süt sığırları, ortakların kendi malı olacaktır. Kooperatif, ortaklara yem, veterinerlik hizmeti gibi girdiler sağlayacak, üretilen sütün toplanmasını, muhafazasını ve pazarlamasını yapacaktır.

Adıyaman'da kurulan Çelikhan Merkez ve Tut Merkez Kooperatifleri, bu projeyi uygulayan kooperatifler arasındadır. Tarımsal faaliyetler içinde, farklı tarım ürünlerinin yetiştirildiği ilimiz olan Adıyaman'da, süt kooperatiflerinin kurulmasıyla hayvancılık aşama kaydetmiştir. Çelikhan Kooperatifi; yörenin ekolojik, pazarlama ve tarımsal yapılarına uygun olarak, süt sığırcılığını desteklemek amacıyla 1990 kurulmuştur. Ahırların tamamlanmasıyla, 200 adet sığır getirilmiş ve 100 ortağa teslim edilmiştir.

Proje giderlerinin % 25'i ortaklar tarafından karşılanmış, % 75'i ise Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından, sabit yatırım ve canlı demirbaş alımı için işletme kredisi olarak verilmiştir.

Çelikhan Merkez Kooperatifi, yörede süt üretim potansiyelini artırmak konusunda isteklidir. Bu kooperatif, kurduğu süt toplama merkezleriyle, ortaklarına daha çok avantaj sağlayacaktır. Yörede aynı amaçla kurulan diğer bir kooperatif de, Tut Merkez Kooperatifi'dir. Kooperatif 1971 yılında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın desteğiyle, Ortaklar Mülkiyetinde 200 Başlık Süt Sığırcılığı Projesi'ni uygulamaya başlamıştır. Son derece çalışkan ve başarılı olan Tut Merkez Kooperatifi başkanı ve ortaklarının hedefi, ileride kendilerine ait süt mandırası kurmaktır.

Süt işletmelerinin bir kaçının bir araya gelerek oluşturdukları kooperatifler, ortaklarının pazarlama, yem üretimi ve yem açığının kapatılması gibi sorunlarına çözüm getirirler. Sayın Üreticiler; halen uygulanmakta bulunan Ortaklar Mülkiyetinde 200 Başlık Süt Sığırcılığı Projesi'nden faydalanmak ve kooperatif kurmak istiyorsanız, bilgi almak için ilinizdeki Tarım İl Müdürlüklerine başvurabilirsiniz.

TARIM KESİMİNDE KOOPERATİFLERİN YERİ VE ÖNEMİ

Tarımsal üretim, çok yönlü bir uğraştır. Yoğun emek ve sermayeye ihtiyaç duyar. Sermaye dönüşümü, uzun bir zaman dilimini kapsar. Üretim, doğa koşullarına ve değişken piyasalara bağlı olduğundan, büyük riskler taşır. Bütün bunları plânlı bir işletmecilik düzeni içinde dikkate alıp, üretimi gerçekleştirmek gerekir.

Modern tarım, kaynağa dayalı üretimden, teknolojiye dayalı üretime geçişi ifade eder. Buna karşılık; ülkemizde çiftçiler, sermaye ve teknoloji kullanımında güçlük çekmektedir. Oysa, bir işletmenin rasyonel olması için, TOPRAK-KREDİ-MAKİNE unsurları arasında, optimal bir denge kurulmalıdır. Buna imkân verecek en etkili kurumlar, kooperatiflerdir.

Ülkemizde tarımsal amaçlı kooperatiflerin, tarım sektörü içinde özel bir önemi vardır.

Kooperatifler, milyonlarca çiftçiyi ve işletmesini kapsayan, ekonomik yapıda büyük rolü olan kuruluşlardır. Türkiye; Cumhuriyetin ilk yıllarından beri, bu alanda önemli deneyimler kazanmıştır. Ülkemizde tarımsal amaçlı kooperatifler, devlet öncülüğünde örgütlenmiştir. Bugün Anadolu'da, birçok köy ve kasabada tarımsal amaçlı kooperatif denemesi vardır. Bunların bir kısmı, başarısız girişimler olarak kalmalarına karşın, çok sayıda başarılı örnek de vardır. İzmir'de Bademler, Trabzon'da Tonya-Koop, Yozgat'ta Çandır, Karadeniz Ereğli'de Cemaller vb.

Günümüzde, çeşitli tarımsal amaçlı kooperatiflere ortak olan çiftçi sayısı, 4,5 milyonu aşmıştır. Bu sayı, tarımsal işletmelerin sayısından fazladır. Bu durum, çiftçilerimizin ülke çapında birden fazla kooperatife üye olduğunu ve deneyimi bulunduğunu gösterir. Kooperatiflerin iki yönlü hizmeti, tarım kesiminde en etkili çözümleri sağlar. Pazar ekonomisine açılan köylerde, yeni ekonomik değerler dengeyi değiştirir. Kooperatifler, köyün dışındaki pazar ile alışverişini düzenler. Çiftçinin üretimini, piyasanın talebine göre gerçekleştirmesini sağlar.

Kooperatif; ekonomik amaçlar için, eşitlik temeli üzerinde kendi arzuları ile bir araya gelmiş kişilerin birliğidir. Her üye, eşit haklarla, ihtiyacına göre kooperatiftan yararlanır. Aynı zamanda, sosyo-ekonomik kalkınmayı destekler.

Bu ilkeler doğrultusunda tarımsal amaçlı kooperatifler:

- Köyün tarım ekonomisini düzenler, yönlendirir.
- Çiftçi işletmelerini verimli hale getirir.
- Kredi temin eder.
- Pazarlama sorunlarını çözer.
- Yerleşimi düzenler, köy endüstrisinin kurulmasını sağlar.
- Mevcut mahalli kaynakların en yararlı şekilde kullanılmasını sağlar.
- Ekonomik kalkınma için, kamu imkânlarının rasyonel şekilde kullanılmasını destekler.
- Tabii kaynakların en yararlı şekilde kullanılmasını sağlar.
- Geniş anlamda yetişkin eğitim ortamı hazırlar.
- Bütün bu hizmetleri, demokratik katılımı gerçekleştirir.

Tarım sektöründeki kooperatifleri hukuki durumları ve uygulamadaki özellikleri ile beş grupta inceleyebiliriz.

- Tarım Kredi Kooperatifleri,
- Tarım Satış Kooperatifleri,
- Pancar Ekicileri Üretim Kooperatifleri,
- Köy Kalkınma Kooperatifleri ve
- Sulama Kooperatifleri.

1581 sayılı kanunla kurulan tarım kredi kooperatifleri, ortağı olan çiftçilerin, donatım ve işletme ihtiyaçları için, kredi açar. Her türlü tarım alet ve makineleri, araç ve gereçleri, gübre, tohum, ilaç, hayvan yemi ve tüketim maddelerini sağlayarak, dağıtımını yapar. 2 milyon ortağı, 2071 birim kooperatifi, 33 bölge birliği ve merkez birliği bulunmaktadır.

2834 sayılı kanunla kurulan tarım satış kooperatifleri; ortakları ve ortağı olmayan çiftçilerin ürünlerinin alımını, fabrikalarında işlenip değerlendirilmesini, dış ve iç pazarlara satımını, ortaklarının ihtiyacı olan tarım girdilerinin sağlanmasını, dağıtımını ve kredi ihtiyacını karşılar. Devlet destekleme alımları, satış kooperatifleri kanalıyla yapılır. Çukobirlik, Antbirlik, Fiskobirlik, Trakyabirlik, Zeytinyağbirlik, ülkemizin 5500 büyük sanayi kuruluşu arasına giren, büyük kooperatif işletmeleridir.

Pancar ekicileri üretim kooperatifleri; ortaklarının gerekli üretim girdilerini sağlar. Teknik eğitim vererek, üretim uygulamalarını yönlendirir. Bu kooperatifler; üretim plânlaması, teknik bilgi aktarımı, üretim, pazarlamada araçların yok edilmesi, kredi verme, devlet-çiftçi işbirliği ve işletme yönetimi konularında, ülkemizde çiftçi örgütlenmesine örnek olmuştur.

Köy kalkınma kooperatifleri, 1163 sayılı kanun çerçevesinde kurulan, yerel birim kooperatifleridir. Ortak ürünlerin pazarlanması, işlenmesi, ihtiyaç duyulan tarımsal girdilerin sağlanması ve tüm diğer kooperatif amaçları doğrultusunda hizmet verir.

Sulama kooperatiflerinin, ülke çapında 215 bin ortağı vardır. Yerel sulama kooperatifleri, kaynakların kullanımına en iyi örnektir ve başarılı hizmetler verir.

Geniş bir tabanı kapsayan ve sosyo-ekonomik yönden önemli işlevleri olan kooperatiflerin, ülkemiz tarım sektörünün gelişmesinde ve kırsal kalkınmasında en etkili kurumlar olduğu bilinir.

Bugün gelinen noktada; kooperatifler ve üretici birliklerinin, ülkemizin modern tarımı inşa etmesinde vazgeçilmez kurumlar olduğu daha iyi anlaşılmaktadır. Çiftçinin teşebbüs gücünün ve ekonomik faaliyetinin somut bir kurumlaşması olarak tarımsal amaçlı kooperatiflerin, demokratik kooperatifçilik ilkesi ile güçlendirilmesi zorunludur.

TÜRK DÜNYASI

ROMANYA'DA TÜRK KÜLTÜRÜ'NÜN İZLERİ

İrfan Ünver NASRATTINOĞLU

Folklor Araştırmaları Kurumu'nun, Romanya Kültür Bakanlığı ile ilişkileri, gelişerek devam etmektedir. Kurumun Genel Başkanı ile, Romanya Kültür Bakanlığı'nın bir Nogay Türkü olan Müsteşarı **Cenan Bolat** arasındaki dostluk ilişkileri, Türkiye ile Romanya arasındaki ilişkilerin de olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Folklor Araştırmaları Kurumu ve **Romanya Kültür Bakanlığı**'nın işbirliği ile, 05-10 Eylül 2005 Tarihlerinde düzenlenen "**Romanya'da Türk Kültürü'nün İzleri**" ana başlıklı sempozyumda, Türk ve Romanyalı Türkologlar bildiri sundular.

Sempozyumun önemli özelliği, Türkiye, Azerbaycan ve Kazakistan Büyükelçileri ile, T.C.'nin Köstence Başkonsolosu'nun ciddi biçimde destekte bulunmaları ve Romanya'daki Türk iş adamlarının büyük ilgi göstermiş olmalarıdır.

Eşbaşkanlar Cenan Bolat ve (Prof.Dr.) İrfan Ünver Nasrattinoğlu ile Prof.Dr.Gülsün Parlar, Prof.Dr.Enver Mahmut, Prof.Dr.Zahide İmer ve Prof.Dr.Mustafa Ali Mehmet'ten oluşan Düzenleme Kurulu yönetimindeki sempozyumun görkemli açılış töreninde, Romanya'daki Türk ve Tatar Birliklerinin Başkanları, Romanya-Türkiye Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı **Tamer Atalay**, Türk İş Adamları Derneği Başkanı **İsmet Bayındır**, Türk Yatırımcılar Birliği Başkanı **Ahmet Çiftçi**, T.C.Köstence Başkonsolosu **Serap Ataay**, Kazakistan'ın Romanya Maslahatgüzarı **Bakytzhan Ordabayev**, Azerbaycan'ın Romanya Büyükelçisi **Dr.Eldar Hasanov** ve Ülkemizin Romanya Büyükelçisi **Rifat Ökçün** ile Cenan Bolat ve İ.Ü.Nasrattinoğlu birer konuşma yaptılar.

Köstence Kültür Merkezi salonundaki açış konuşmalarını müteakip, Folklor Araştırmaları Kurumu Üyeleri Prof.Dr.Gülsün Parlar, Ayten Loğ ve Handan Kayakökü'nün resim;Yrd.Doç.Dr.Fatma Nur Başaran ve Yrd. Doç.Dr.Cavidan Başar Ergenekon'un el sanatları, Yrd.Doç.Dr.Belgin Pekpelvan'ın minyatür, Yrd.Doç.Dr.Abdülkerim Dinç'in Fotoğraflarından oluşan karma serginin açılış töreni yapıldı ve ardından bir resepsiyon verildi.

Bildiriler

Sekiz oturum halinde gerçekleştirilen sempozyumda şu bildiriler, aşağıdaki sırayla sunuldu:

1. Prof.Dr.Nevzat Yusuf (RO): "**Başkalarının gözü ile biz**"
2. Yrd.Doç.Dr.Süer Eker (TC) : "**Romanya Tatarcası'nın Kıpçak dilleri içindeki yeri**"
3. Prof.Dr.Nedret Mahmut (RO): "**Dobruca'daki soy kütüğü hakkında bazı düşünceler**"

4. Doç.Dr.Kamil Uğurlu (TC): **“Kültür süreklidir”**
 5. Altay Kerim (RO): **“Türk mutfağının Romen mutfağına etkisi”**
 6. Prof.Dr.Enver Mahmut (RO): **“Dobruca Tatar Türkleri adı ve menşei hakkında fikirler”**
 7. Gülten Abdullah (RO): **“Tuna boyunda Türk kültürü izleri”**
 8. Yrd.Doç.Dr.Burhan Kaçar (TC): **“Romanya’da Türk Kültürü izleri”**
 9. Emel Emin (RO): **“Romanya’da Türk Edebiyatı”**
 10. Servet Baubec (RO):**“Dobruca Çağdaş Tatar Türkleri edebiyatının evreleri”**
 11. Seher Keçe Türker (TC):**”Sarı Saltuk Baba”**
 12. Kenan Oflaz (TC): **“Sarı Saltuk’un Edirne-Babaeski ilişkisi”**
 13. Dr.Gülin Öğüt-Eker (TC): **“Romanya’da Nasreddin Hoca”**
 - 14.Handan Kayakökü (TC): **“Dobruca’dan Türkiye’ye göç eden Tatarlar’ın düşün adetleri”**
 - 15.Prof.Dr.Gülsün Parlar (TC): **“Türk resim sanatında portre geleneği; Romanya ve Balkanlar’daki izleri”**
 - 16.Yrd.Doç.Dr.Cavidan Başar Ergenekon (TC): **“Türk Dünyasında ve Türkiye’de keçe sanatının yeri ve önemi”**
 - 17.Prof.Dr.Zahide İmer (TC): **“Romanya’nın geleneksel kıyafetlerinde Türk unsuru”**
 - 18.Dr.Nursel Güvenç (TC): **“Denizli-Buldan geleneksel kıyafetleri ve folkloru”**
 - 19.Kıyasettin Uteu (RO): **“Tatar Türkleri’nin şiirlerinde ana dili sevgisi”**
 - 20.Yrd.Doç.Dr.Belgin Pekpelvan (TC): **“Türk kültürünün yansılari”**
 - 21.Deniz Mologanı (RO): **“Dobruca Türkleri’nin masallarında tekerlemeler”**
 - 22.Dr.Fatma Nur Başaran (TC):**”Göç yolu ile taşınan ve Türkiye’de yaşatılan Pomak kültüründe geleneksel giyim-kuşam”**
 - 23.Cemal Boşnak (RO): **“Romen coğrafi alanında Türk toponomileri”**
 - 24.Öğr.Gör.Ahmet Hasan Cebeci (TC):**”Dobruca Türkleri’nin göç ve savaş türküleri (1774-1940)”**
 - 25.Nihat Osman (RO):**”Mehmet Niyazi-Dobruca Tatar Türkleri’nin kültürü yolbaşçısı”**
 - 26.Yrd.Doç.Dr.Saime Küçükkömürler (TC): **”Romanya-Türk beslenme alışkanlıklarındaki etkileşim”**
 - 27.Altay Uğurlu (TC): **“Yurt ve gelişimi”**
 - 28.Yrd.Doç.Dr.Abdülkerim Dinç (TC): **“Gagauz folklorunda ve halk edebiyatında Dobruca ve Tuna hatıraları”**
 - 29.Şükrü Tekin Kaptan (TC): **“ Türk halk kültüründe köy seyirlik oyunları”**
 - 30.Ekrem Gafar (RO): **“Müstecip Ülküsal ve Emel Mecmuası”**
 - 31.Filiz Halil (RO): **“İsakça’da Türk izleri”**
 - 32.Prof.Dr.İbram Nurettin (RO): **“Romanya’da Türkleri’nin örf ve adetleri”**
 - 33.Prof.Dr.Aciemin Baubec (RO): **“Romanya’da Türklük Bilgisi araştırmalarında ilerlemeler”**
 - 34.Cenan Bolat (RO): **”Ada Kaleh, günümüzün Atlantida’sı”**
 - 35.Prof.Dr.Mustafa Ali Mehmet(RO):**“Romanya’da Türk kültürünün izleri”**
 - 36.(Prof.Dr.)İrfan Ünver Nasrattınoğlu (TC): **“Ana başlıklar halinde, Romanya’da Türk Kültürü’nün izleri”**
- Bildirilerin sunulmasından sonra, İ.Ü.Nasrattınoğlu değerlendirme; Cenan Bolat da kapanış konuşması yaptılar. Öte yandan, sempozyuma bildiri sunmadan katılanlar

da oldu. Romanyalı'lardan başka, Türkiye'den Mustafa ve Gülten Eken, Nurten Kaptan, Feridun ve Gülten Alpat, Mübeccel ve Esra Uğurlu, İsmet Parlar, Ayten Loğ, Adil Taşçı ile Selahattin Tanyeli de sempozyumu baştan sona değin izlediler.

Şiir Şöleni

Sempozyum akşamlarının birisinde şiir şöleni düzenlendi. İsmet Parlar'ın, ünlü Türk şairlerinin eserlerinden oluşan bir şiir demeti sunması; Handan Kayakökü'nün şiirlerinin yanı sıra okuduğu şarkılar; Romanyalı Türk şairleri Emel Emin ve Kıyasettin Uteu'nun şiirleri takdir ve beğeniyle izlendi.

Aslında, her akşam neş'eli yemek sofraları vardı. Bu yemeklerde, veciz konuşmalar yapıldı. T.C., Azerbaycan ve Kazakistan Büyükelçileri, Köstence Başkonsolosumuz, Tamer Atalay, İsmet Bayındır, Ramazan Gür, Ahmet Çiftçi, Sabit Danış ve Abdürrahim Taş gibi iş adamlarımız birer yemek ziyafeti vermek lütfunda bulundular. Her sofraya biribirinden zengin ve güzeldi.

Ortadoğu adlı otobüs firması ile, Tatar Birliği Başkanı Saladin Agiacay, tahsis ettikleri araçlarla, Romanya içindeki ulaşımımızı sağladılar.

Romanya Demokrat Türk Birliği'nin "Mehtap" adlı Kadınlar Korosu, bir akşam, Rumeli Türkülerinden oluşan bir konser verdiler ve hazırladıkları CD'leri, grubumuzdaki arkadaşlara hediye ettiler.

Geziler

Sempozyum vesilesiyle gidilen Romanya'da, geziler yapma imkanı da vardı. Kuşkusuz, öncelikle Ülkenin en önemli sahil kenti olan Köstence'yi görme ve tanıma arzusu vardı. Bu arzuya yeterince nail olundu. **Mamaia-Litoralde** konakladığımız **Aurora Otelinin** hemen önündeki plajda denize girmek; sahil boyunca uzanan diskoteklerde eğlenmek ve dans etmek gibi imkanlar değerlendirildi. Köstence'nin görülesi yerleri ve müzeler gezildi, yeni düzende oluşan görkemli mağazalardan alış-veriş edildi.

Bir ara Cenan Bolat ve Selahattin Tanyeli ile birlikte, Selahattin'in doğum yeri olan **Kara Murat**'a gittik. Selahattin yıllar evvel Türkiye'ye göç etmiş, burada evlenmiş; halen TRT'Türkiye'nin Sesi Radyosu'nun Romen Dili seksiyonunun şefi olarak görev yapıyor. Kara Murat geniş bir alana yayılmış olan, eski bir Türk Köyü. Selahattin'in doğduğu evde şimdi bir Romen aile oturuyor. Bizi iyi karşılayıp, ikramlarda bulundular. Selahattin'in çocukluk arkadaşı ve komşusu Sacit de koşarak geldi, kucaklaştılar...Köyün Müslüman mezarlığına giderek, Selahattin annesiyle babasının mezarlarını ziyaret edip, birer fatiha okuduk. Ancak, mezarlığın bakımsız olması hepimizi de üzdü. Selahattin, "emekli olunca, alacağım ikramiye ile mezarlığı bir düzene sokacağım" derken, gözlerinin dolduğunu gördüm.

Türk Bilgisayar Lisesi

Bir ara, Köstence Uluslar arası Bilgisayar Lisesi'ni de ziyaret ettik. Müdür Salih Katırcı'nın verdiği bilgiye göre bu okul 1994 yılında bir grup iş adamının girişimi sonucu, zamanın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in tavsiye mektubu ile öğretime başlamış. Merkezi Bükreş'te bulunan "**Lumina Eğitim Kurumları**" bünyesinde faaliyet gösteren okul, kısa sürede kendini kabul ettirmiş ve peşpeşe başarılar elde etmiş. 2003-2004 yılı itibariyle anaokulu ve ilkokulu da hizmete başlayan okul bünyesinde 7 farklı milletten 255 öğrenci ve 42 öğretmen bulunmaktadır. Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji ve Bilgisayar dersleri İngilizce verilmekte olup, Türkçe, İspanyolca ve Almanca dilleri de öğretilmektedir. İlk mezunlarını 1999 yılında veren okulun toplam mezun sayısı 267'ye ulaşmış. Bu öğrencilerin üniversite sınavlarındaki başarıları % 100'e yakın imiş. Mezun olan öğrenciler Romanya'daki üniversitelere girdiği gibi, Türkiye, KKTC, Almanya, ABD ve Norveç Üniversitelerinde de eğitimlerini sürdürebilme şansını elde etmişler. Okulun en önemli

özelliği, Atatürk ve Türk Bayraklarının duvarları süslemekte oluşu; Türkiye, Atatürk, Türk sanatı ve kültürü ile ilgili bilgiler verilmekte oluşudur.

Lumina Eğitim Kurumları 1995 yılında da başkent Bükreş'te de bir okul açmış. "Uluslar arası Bükreş Bilgisayar Lisesi" adıyla faaliyette bulunan bu okul da, Romanya'nın en iyi eğitim veren okullarından birisi olarak kabul ediliyor. Genel Müdür Ragıp Gökçel'in verdiği bilgiye göre bu okulda 33 ayri milletten öğrenci eğitim görmektedir.

Türk örf, adet ve inançlarına bağlı genç iş adamlarımızın, dünyanın her yanında açtıkları bu okullarla, Ülkemizin imajının olumlu yönde değiştini görmekte ve memnun olmaktadır.

Babadağ ve Mecidiye

Osmanlı İmparatorluğunun çekilmesinden sonra Romenler, pek çok yer adlarını değiştirdiler. Ancak, bazı yer adlarının aynen bırakılmış olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise, Romenler'in tarihe olan saygılarıdır. **Babadağ** adının aynen korunmasının nedeni, burada **Sarı Saltuk Baba**'nın mezarının bulunuşudur. Daha önceki adı Karasu olan **Mecidiye**'nin adı da aynen korunmuştur; çünkü bu ad, Padişah Sultan Mecid'e atfen konulmuş ve bu nedenle de korunmuştur.

Bir sabah erken saatlerde yola çıkılarak; Babadağ'a gittik. Burada virane haline gelmiş olan Sarı Saltuk Baba Türbesini ziyaret ederken, büyük bir üzüntüye kapıldık!. Çünkü türbe, viraneye dönmüştü ve eskisinden de berbat durumdaydı. Söylediklerine göre, Türk iş adamları tarafından restore edilecekmiş; ama neden böylesine kutsal mekanlarımıza devletimizin ilgili kurum ve kuruluşları sahip çıkmazlar, anlayabilmemiz mümkün değildir!... Birkaç yıl önce, bizim de girişimlerimiz sonucu, Kültür Bakanlığımızın da katkılarıyla restore edilen, **Gazi Ali Paşa** Külliyesini ziyaret ettikten sonra Babadağ'dan ayrıldık.

Daha sonra Mecidiye kentine gidilerek, buradaki Müslüman mezarlığı, cami ve Türk Lisesi ziyaret edildi; bir Türk-Tatar lokantasında Manti Çorbası, Cantık ve Çiybörek yenilip, ayran içildi.

Türk Festivali

Cenan Bolat'la, Sempozyum tarihini belirlerken, aralıksız on yıldır düzenlenmekte olan Türk Festivali'nin de katılımcılar tarafından görülebilmesini arzu ettik. Bizim sempozyum çalışmalarının bittiği akşam, **11.Uluslararası Türk-Tatar Festivali** başladı. Bu festivalin açılış töreninde, bana da söz verildi ve bir konuşma yaptım. Keza, kapanış galasında da sahneye davet edildim; ödüllerden birisini verdiğim gibi; düzenleyiciler bana da onur belgesi ve bazı hediyeler verdiler.

Festivale, Romanya'daki bütün Türk halk oyunları ve müzik grupları katıldılar. Ayrıca Türkiye'den Yalova, Makedonya'dan Çalıklı-Bahar, Bulgaristan'dan Rusçuk-Asabay, Kırım'dan Güldeste ve Cemile halk oyunları grupları gösterilerde bulundular. Romanya ve Kırım ekiplerinde solistler de vardı ve bunlar Türkçe ve Tatarca türküler okudular. Yaşı bir hayli ilerlemiş olmasına rağmen, Romanyalı solist Kadriye Murmambet ile kızı Melek'in konserleri bir hayli ilgili gördü.

Romanya Müslüman Tatar Türklerinin Demokratik Birliği, bu festival nedeniyle, ne kadar tebrik edilse azdır. Zira bu Birlik, Romanya'daki Türk varlığını, somut etkinliklerle ortaya koymaktadır.

Bükreş ve Dr.Eldar Hasanov

Sempozyum ve festivali bitirdikten sonra Cenan Bolat ve Selahattin Tanyeli ile birlikte, Bükreş'e gittik. Benim burada iki gece konakladığım yer, Osmanlı İmparatorluğu döneminde bir Ermeni'nin inşa ettiği han'dı. Han Manuk...Şimdi burası restore edilerek otel olarak kullanılmakta ve içerisinde birkaç restoran da bulunmaktadır.

Bükreş'te, Romanya-Türkiye Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Tamer Atalay ile birlikte Azerbaycan Büyükelçisi Dr. Eldar Hasanov'u ziyaret ettik. Dr.Hasanov, bizi candan bir ilgiyle karşıladı. Son derece samimi bir sohbet yaptık ve o arada bana kitaplarını armağan etmek lütfunda bulundu.

Dr.Eldar Humbatoğlu Hasanov, 10 Ekim 1955 Tarihinde doğdu.1977'de Teknik Üniversiteyi bitirdikten sonra, Emniyet Teşkilatında, Kriminal Araştırma Şefi olarak göreve başladı. 1990-92 arasında Gence kentinde Emniyet Müdürü, 1992-93'de İnterpol'ün Azerbaycan Milli Bürosu Başkanı oldu. 1995'de Azerbaycan Cumhuriyet Başsavcılığına atandı ve bu görevi beş yıl sürdürdükten sonra 28 Mart 2001 Tarihinde Fevkalade Selahiyetli Büyükelçi olarak, Bükreş'e gönderildi. Kimi uluslar arası kuruluşlarda, ülkesini temsilen görev de yapmakta olan Dr.Eldar Hasanov, dört yıl içerisinde, Romence'ye tercüme ettirerek, şu kitapların yayınına sağladı:

1. Bahtiyar Vahapzade, "**Zaman ve Mekan**"
2. **Kitab-ı Dede Korkud**
3. **Kur'an'ı Kerim**
4. **Azerbaycan'ın Dirilişi**
5. Elçin Efendiyev, "**Post Ofisinde Maceralar**"
6. Ana Rzayev, "**Ak Koyun, Kara Koyun**"
7. Çingiz Abdullayev, "**Dronqo**"
8. **Romence-Azerbaycanca, Azerbaycanca-Romence Sözlük**
9. Elçin İskenderzade, "**İşık Kanatlı Kuş**"
10. **Hocalı Faciası**
11. Fuzuli, "**Gazeller**"
12. (Merhum Haydar Aliyev'in vefatı ile ilgili), "**İrşad ve İstiklal**" kitabı
13. Ve müzik CD'si

Öte yandan, Azerbaycan'da da, Romanya ve Romen Kültürü ile ilgili kitaplar yayımlandı. Azerbaycan Türkçesi ile yayımlanan kitaplar şunlardır:

1. Romen Şairi **Mihai Eminescu**
2. Romanya Yazarlarının Eserlerinden Oluşan "**İlk Mektup**" kitabı
3. Romen Diplomat **Nicolae Titulescu'nun Hayatı ve Faaliyetleri**
4. Romanya Senatörü Akademik İoan Pop de Popa'nın "**Hakimiyet Hülyası**" adlı eseri
5. İon İliescu'nun "**İntegrasiya ve Globalleşme**" Kitabı

Transilvanya

Cenan Bolat'ın, yeni aldığı Dacia otomobili ile Bükreş'ten ayrılıp, Transilvanya'ya doğru yola çıktık. Güzel bir yol, yeşilin bütün tonlarını içeren bir doğada yol katederek, birkaç saat sonra **Cimpilung Muscel** kentine vardık. Burada dostumuz **Puiu Tarba** ile eşi Elena bizi heyecanla karşıladılar. Puiu , bu kentte oluşturduğu folklor topluluğunun lideri ve yıllardır, Türkiye'de bizim içinde olduğumuz festivallere katılmaktadır. Nihayet yaşadıkları yöreyi görüp tanımak fırsatını yakalamıştık. Önce, Ion Radulescu'nun evine uğrayıp, birer kahve içtik ve Cenan'ın arabasını burada bırakıp, Puiu'nun arabası ile yola çıkarak, 17 Km. ötedeki **Stoenesti** adlı köye ulaştık. Vardığımız yer, dağların tepesinde ve orman içerisinde bir villa idi. Villanın sahibi olan Dr.Miloş Gheorghe, hastanenin baş hekimi idi. O da oğlu Mihail ile birlikte geldi... Geceyi buradaki villada geçirdik.

Cimpilung Muscel, eski Eflak Prensiğinin başkenti olup, bugünkü nüfusu 40 bin dolayındadır. Bükreş'a sıcağın durulmazken, burada hava epeyce serin ve sık sık yağmur yağmaktadır.

Ertesi sabah kente dönüp, Kültür Müdürü Sergiu Çiku ile bir görüşme yaptık. O arada yazılı ve görsel basının temsilcileri gelip, bizimle röportaj yaptılar. Kültür Müdürü ile de karşılıklı ziyaretlerde bulunmak ve sergiler açmak hususunda prensip anlaşmasına vardık.

Cimpilung'dan ayrılarak, Tarba'larla birlikte yola çıktık. Sürekli dağlara tırmanarak, **Satic** köyüne vardık. Ormanlar içerisinde, önünden ırmak akan bir tatil kökü, burası...Costel Bisioc'un villasına varıp yerleştik. Puiu'nun folklorcu gençleri de geldiler; ateşler yakıldı; etler şişlere takıldı; gülüş-çığırış içinde eğlenildi.

Ertesi sabah Puiu'nun çalıştığı Çimento Fabrikasını ziyaret edip, yöneticilerle görüşerek bilgiler aldık. Sonra, Elena hanımın çalıştığı markete uğradık. Daha sonra da Tarba'lara veda edip, Cimpilung'dan ayrıldık. Öğle saatlerinde **Bran** Kasabasına ulaştık. Müze Müdürünün önerisiyle Bradul Pansiyonuna yerleştik.

Bran Kasabasına çok sayıda yerli ve yabancı turist geliyor ve buradaki pansiyonların sayısı, belki de, sürekli mesken olarak kullanılan binalardan daha fazla!. Çünkü buradaki muhteşem **Bran Şatosu** uluslar arası bir üne sahip. Çünkü, **Drakula**, yani ünlü vampir burada yaşamış!...

Bran Şatosu, 14.Yüzyılın ortalarında, 1350 Tarihinde inşa edilmiş. Yüksek bir tepenin üzerinde, 4 katlı ve 98 merdiveni olan bir yapı. Transilvanya ile Eflak'ın tam ortasında. Vaktiyle burada, bu iki prensliğin sınır kapısı varmış.

Geceyi Bran'da geçirdikten sonra, sabahın erken saatlerinde yola çıktık. **Karpatlar**'daki turistik **Predal, Buşteni, Sinaia** gibi yerleri geçerek, **Breaza** Kasabasına vardık. Burada, Cenan Bolat'ın yıllardır, inşaatını bitiremediği villada bir süre konakladık...

Düşünceler-İzlenimler

Bükreş'e ulaşıp, **Han Manuk**'a yerleştikten sonra, çıkıp bir süre, yabancı olmadığı Bükreş caddelerinde yaya olarak dolaşım. Son gördüğümde bu yana Bükreş'te önemli bir değişiklik yoktu. Tespit ettiğim tek değişiklik, fiyatların, Avrupa standartlarına yükseltilmiş olmasıydı!...Buna göre, bir Türk için, Romanya'da satın alınacak hiçbir şey yoktu! Oysa önceleri buradan bir hayli alış-veriş ederek dönerdim. Özellikle renkli kristaller, el işlemeli giysiler ve ev eşyaları alırdım. Şimdi bunları satın alabilmek mümkün olmadığı gibi, daha düşük fiyatlarla, Türkiye'de de temin etmek mümkündür. Bu olumsuz gelişmeyi gördükten sonra, "Bunun nedeni, Avrupa birliği üyeliği mi, acaba?" diye kendi kendime düşündüm ve ülkemizin de böylesi gelişmelere zorlanarak, turizm girdilerimizin engellenmesinden endişe ettim.

Romanya'dan ayrılmadan önce, belleğime yerleşen izlenimleri de gözlerimin önüne getirdim. Artık, iş adamlarımızın bu ülkenin yerleşik iş adamları duruma gelmiş olmalarına memnun oldum. Artık bu ülkede, fabrikalarımız, imalathanelerimiz, ticarethanelerimiz, irili ufaklı marketlerimiz vardı; okullarımızda Türkler'le birlikte ülkenin öteki etnik unsurları da öğrenim görüyorlar, böylelikle ülkemizi daha iyi tanıyorlardı; Türkçe yayımlanan dört gazetemiz vardı...Ve Bükreş'teki Büyükelçiliklerimizin sayıları üçe yükselmişti: **Türkiye, Azerbaycan ve Kazakistan...**

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ ÜZERİNE

Dr.Oktay Tuncay

Gerek sanayileşmiş, gerekse sanayileşme çabacı gösteren bir toplumda Üniversite-Sanayi işbirliği büyük önem arz etmektedir. Ebetteki üniversite ve sanayi arasındaki iyi bir etkileşim hem üniversitenin, hem de sanayinin gelişmesi ve güçlenmesinde çok önemli rol oynar. Bilindiği üzere birçok sahada üniversitelerimizin sanayiden, sanayimizin de

üniversitelerimizden ileride olduğu sahalar vardır. Bu açıdan üniversitenin sanayiye, sanayinin de üniversiteye yapacağı ikazlar, vereceği ilhamlar ve sunacağı girdilerin diğerinin gelişmesinde ve güçlenmesinde çok önemli katkılarının olacağı muhakkaktır. Bu işbirliğinin tarafların taleplerini karşılama yoluyla elde edilenden çok daha büyük yararları olacaktır. Çünkü her şeyi ile güçlü bir üniversite endüstriye, güçlü bir endüstri ise üniversiteye daha güçlü destek sağlayabilecektir.

Her şeyden önce işbirliği ile sanayicilere sorunlarını hazır bir beyin gücünden yararlanmak sureti ile çözüme kavuşturma imkânı bulurlarken, üniversitelerimiz de bugüne kadarki atıl kapasitelerini harekete geçirerek ülke ekonomisine katkıda bulunma fırsatını elde etmiş olacaklardır. Bunun yanı sıra sanayie vermiş oldukları bu hizmetler karşılığında elde edecekleri gelirlerle çok pahalı olması dolayısıyla alamadıkları modern laboratuvar alet-edevat ve cihazları alma şansına ve arzuladıkları araştırmaları rahatça yapma imkânına kavuşmuş olacaklar, dolayısı ile böyle bir işbirliğinin gerçekleşmesi üniversitelerin teorik ve sanayiye dönük uygulamalı araştırma ve geliştirme çalışmalarını güçlendirecek, kapsam ve mahiyetini genişletecek ve araştırma ortamı yeniden canlanacaktır.

Üniversitelerin ve sanayi çevresinin ortak yaptıkları ve sonunda öğrencilerin, çalışanların ve personelin eğitime katkısı olan, yeni teknolojilerin kullanılmasını ve sonuçlarını üretime yönlendirmeye yardımcı faaliyetler üniversite-sanayi işbirliği kavramını oluşturacaktır.

Akademik hayatta iş hayatı, ilk bakışta benzemez, kardeş gibidir. Onları ayıran kilit bir faktör vardır ki, o da bilginin keşfedilmesine verdikleri amaç farklılaşmasıdır. Akademik hayat, bilgisi; kendi içinde ulaşılacak bir son olarak değerlendirirken, iş hayatı bilgisi kar motifi olarak değerlendirmektedir. Ancak günümüz teknolojik değişikliklerinin gösterdiği olağanüstü gelişme, bu teknolojilerin öğrenilip uygulanması alanında bu iki kurumu bir arada çalışmalar yapmaya zorlamaktadır.

Eğitime ve üniversiteye yatırım yapmak, herhangi bir ülkenin iş hayatını ısındırmak ve harekete geçirmek için kullanılan mekanizmadır. Eğitim kurumlarının sağlayacağı hizmetler eğitilmiş iş gücünü rekabete açık ürün piyasasını, pazarlanacak hizmetleri, liderliği ve girişimcilik zekâsını körükleyecektir.

Üniversitelerin ve sanayi çevresinin ortak yaptıkları ve sonunda öğrencilerin, çalışanların ve personelin eğitime katkısı olan, yeni teknolojilerin kullanılmasını ve sonuçlarını üretime yönlendirmeye yardımcı faaliyetler üniversite-sanayi işbirliği kavramını oluşturacaktır.

Eğitime ve üniversiteye yatırım yapmak, herhangi bir (ülkenin) iş hayatını ısındırmak ve harekete geçirmek için kullanılan mekanizmadır. Eğitim kurumlarının sağlayacağı hizmetler eğitilmiş iş gücünü rekabete açık ürün piyasasını, pazarlanacak hizmetleri, liderliği ve girişimcilik zekâsını körükleyecektir.

Üniversite-Sanayi işbirliği özellikle gelişmekte olan ülkelerin ekonomik, sosyal ve hatta kültürel dinamiğini geliştirmekte için anahtar rol oynayabilecektir. Bir ülkenin gelişmesini etkileyen bazı faktörler vardır. Bunlar arasında; endüstri kurulması çabaları, girişimciliğin artması, sermaye akımının artması ve işgücünün eğitim seviyesi ve kalitesi ile ülkenin dışında seyretmekte olan ulusal ve uluslararası pazarlar ve ulusal ekonomik politikalar en önemlilerindedir.

Ancak endüstrinin kurulması çabaları, girişimciliğin artması, sermaye hareketinin artması ve işgücünün eğitim kalitesi ve seviyesi gibi faktörlerin harekete geçmesi yüksek vasıflı elemanlar ile doğru orantılıdır. Üniversite – Sanayi işbirliği bünyesinde yüksek vasıf kazandırmak hiç kuşkusuz önde gelen amaçlardandır. Yüksek vasıflı elemanların yetiştirilmesinde hiç şüphesiz üniversiteler kadar sanayi kesimine de büyük görevler düşmektedir. Diğer taraftan bir sanayi işletmesi için araştırma yapan akademik personel, kendi aralarında para akışını amaç dışı kullanıma sokabilecektir. Bir sanayi kuruluşu, üniversitelerle artan kontratlardan dolayı, ülke çapında, üniversitelerce korunan ve benimsenen bir konuma gelebilecektir. Sanayi çevresinden aldıkları destekle sürekli bir araştırma sürecine giren akademik personel konularından ve temel araştırmalarından gittikçe uzaklaşıp, uygulamalı araştırmalara yönelebileceklerdir.

Bilindiği gibi Üniversitelerin üç temel görevi vardır. Bunlar öğretim, eğitim ve araştırma geliştirmedir. Statüsü ne olursa olsun bir yüksek öğretim kurumu veya bir araştırma enstitüsü bu üç temel işlevi birlikte yürütmek durumundadır. Tabii olarak bu işlevlerden birine daha az önem vermek diğerini de etkileyecektir. Yani üniversite, bu üç öge bir arada

olduğu sürece etkili olabilir. Her ne sebeple olursa olsun bu üç önemli fonksiyondan birisi zayıflarsa üniversite dinamik yapısını kaybeder.

Üniversiteler bu işlevleri yerine getirebilmeleri için gerekli olan bilgiyi üç kaynaktan elde ederler. Bunlar, ders konularından üretilen bilgiler, tez çalışmalarından üretilen bilgiler, AR+GE çalışmaları sırasında üretilen bilgilerdir. Üretilen veya elde edilen bilgilerin kullanılabilmesi için topluma aktarılması gerekir. Bunların topluma aktarılması da; öğrenciler yolu ile, yayınlar yolu ile AR+GE çalışmalarının uygulanması yolu ile olmaktadır.

Üniversite-Sanayi ilişkilerinde son yıllarda iki eğilim giderek ağırlık kazanmaktadır. Bunlardan birincisi, sanayi çevresinin genç işgücününün vasıf oluşumuna katkı sağlamak için daha yoğun faaliyette bulunduğuudur.

Bir diğeri ise vasıf kazandırmaya yönelik eğitim çalışmalarının derece derece genç işgücü ile beraber, ama daha yaşlı işgücüne yönelik çalışmalarında artmış olmasıdır. Böylece, işgücü piyasasında düşük vasıf/yüksek vasıf farklılaşması da bir oranla düşürülebilecektir. Çünkü eğitim imkânlarını her kesim için devreye sokacaktır. Üniversitelerde sürekli eğitim merkezlerinin fonksiyonu yadsınamaz.

Üniversitelerin vermiş oldukları eğitimle, okullarından mezun olan gençlerin tümünün kendi dallarıyla ilgili işlerde istihdam edilmedikleri bir gerçektir. Hatta birçoğu kendi dallarının dışında işlerde çalışmaktadır. Bu durum gizli işsizliğe yol açabilmektedir. Günümüzde gençler, yüksek öğrenim kurumlarına gelirlerken, beraberlerinde farklı birikimleriyle farklı motivasyonlar ve farklı eğitim kalitesini de getirmektedirler.

Üniversiteler, sanayi çevresi ile sağlayacakları çalışma ve projelerle, her gence bilgi birikimleri ne olursa olsun, iş hayatının zorluklarını, farklı dinamiğini ve çalışma koşullarını tanıtmak ve onları bu yeni hayata hazırlamakla yükümlüdür.

Üniversite-Sanayi araştırma işbirliğinin temelinde, bu tür ortak girişimcilerin, sanayie yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetini ve sınaî yenilenmeyi güçlendireceği ve böylece ülkenin rekabet gücünü artıracacağı kabulü yatar. Bu ekonomik itkinin nesnel tabanını ise, bilim ve teknolojiadaki kapsamlı gelişmeler ve sınaî üretim sürecinin bilim ve teknoloji muhtevsındaki hızlı artış oluşturmaktadır. Bir başka deyişle, bilim ve teknolojinin giderek bir üretici güç yani bir üretim faktörü haline dönüşmesi, üniversite ve sanayi arasında daha yakın

bir işbirliği kurmayı ve bu işbirliğini, ortak araştırma düzlemine kadar taşımayı zorunlu kılmıştır.

Üniversitelerin sıhhatli bir toplum ve dengeli bir endüstri kurulmasını sağlayacak en önemli görevi araştırma geliştirmeye öncülük etmesidir. Araştırma, ortaya konulan bir soruna çözüm aramak olduğu kadar, açıkça görülmeyen sorunları da ortaya çıkarmak, gözler önüne sermek ve ondan sonra da bu sorunların çözümünü aramaktır.

Bilindiği üzere yeni teknoloji üretimi, sadece AR+GE projeleri ile sağlanabilmektedir. Bu ise yetişmiş insan gücü, bilgi birikimi ve finansal kaynakla mümkün olabilmektedir. Yeni teknoloji üretimi için gerekli üç temel unsurdan ikisi (yetişmiş insan gücü ve bilgi birikimi) yine üniversitelerce sağlanmaktadır.

Belirli bir uygulama amacı olmaksızın kuramsal ve deneylerle yapılan araştırmalar temel araştırmalardır. Bu araştırmalarla bilimsel kuramlar ve yasal üretilir.

Belirli bir pratik amaca yönelik, sorunları çözme ya da bulguların kullanım yerlerini belirlemeye yönelik araştırmalar ise uygulamalı araştırmalardır. Bunlar teorik yâda deneysel olabilirler.

Mevcut bilgi birikiminin malzeme, alet, cihaz, makine, süreç, sistem ve yöntem üretmek amacı ile kullanılması da geliştirme araştırmalarıdır. Temel ve uygulamalı araştırmalar ilke olarak bilgi üretimine yönelik olmasına karşın, geliştirme araştırmaları ise hazır, somut fiziksel üretimi amaçlamaktadır.

Üniversitelerin öğretim, eğitim ve AR+GE olan üç temel işlevini dengeli bir biçimde sürdürmesi yanında AR+GE çalışmalarındaki (temel araştırma, Uygulamalı araştırma ve geliştirme) bu üç etkinliğin nasıl dengelenmesi gerektiği üniversitelerin işleyişi için de önemli bir sorun olmaktadır.

Türkiye üniversitelerinde AR+GE için gerekli olan araştırmacı kadrosu (yetişmiş insan gücü) ve bilgi birikimi mevcuttur. Ancak çok önemli diğer bir etmen olan finansal kaynakları sınırlı yetersizdir. Bu durumda üniversitelerimizin bu görevlerini tam olarak yapabilmeleri için finansal desteğe ihtiyaçları bulunmaktadır. Bunun için AR+GE çalışmalarının bir başka kaynaktan finanse edilmesi, yâda AR+GE sonuçlarının finansal kaynak temini için satılması gerekmektedir. Üniversitelerde yürütülen endüstri destekli projeler, bu ihtiyaçtan doğmuştur. Bu tür çalışmalar çoğunlukla geliştirme etkinliği içinde görülmektedir.

Üniversitelerde finansal kaynak temini için bu tür projelere ve geliştirmeye diğer iki görevden daha fazla önem verilmesi; üniversitelerin etkinlik ve dinamizmi bakımından sakıncalı bir davranıştır. Çünkü bilgi birikiminin sürekliliğini sağlamak, bilim ve teknolojide atılım ortamı yaratmak ve sonuçta toplumun refahı için yeni buluşlara neden olmak AR+GE'nin yalnızca geliştirme etkinliği ile mümkün değildir. Üniversitelerin uygulamalı araştırma ve geliştirme etkinliklerini dengelemek amacı ile geliştirme etkinliklerinin; yani endüstri destekli projelerin sağladığı parasal kaynağın bir kısmını da araştırmalara ayırması gerekir.

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği çağımızda bilgiye erişim büyük önem taşımaktadır. Konunun pahalı da olması nedeniyle bizim gibi kaynakları kıt olan ülkelerin söz konusu sistemleri kurarken çok akılcı yaklaşması gerekmektedir. Her kuruluşun kendisi için ayrı bir sistem kurması yerine ülkeye bilgi akımını sağlayacak, değerlendirip kullanıma sunacak bir BT bilgi merkezi ile bunu ülkenin her tarafına yayacak bir ağı kurulması, ya da kurulmuş yerel ağların birleştirilmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Büyük ölçekli işletmeler, genelde bütün işlevlerini ekonomik açıdan inceleyebilmekte, analiz edip yorumlayabilmekte ve bu yolla bir takım ekonomik sonuçlar ortaya koyabilmektedirler. Daha dar anlamda Büyük işletmeler, yeni mal ve üretim süreçlerinin ortaya çıkarılmasına yönelik sistemli ve bilinçli çalışmalar yapabilmektedirler. Ne var ki, bu olgular KOBİ'ler açısından oldukça kısıtlıdır. Gelişen endüstriyel yapılanmalar, küresel rekabet, değişen tüketici zevk ve alışkanlıkları ve benzeri gelişmelerin KOBİLER açısından izlenebilmesi birçok zorluk doğurmaktadır.

Orta büyüklükteki işletmelerden ancak bir kısmının AR-GE eylemlerine yönelip; ilgili verilere ulaşabilmeleri, bilgileri anlamlı hale getirebilmeleri, teknolojik yenilikleri izleyebilmeleri, temel araştırma ve uygulamalı araştırma yapabilmeleri ve nihayet geliştirme eylemlerinde bulunabilmeleri olasıdır. Özellikle küçük işletmeler pazara ilişkin nedenler, toplumsal nedenler ve örgütsel nedenlerle AR-GE bölümleri kurmayı düşünseler bile, buna ilişkin program ve bütçe oluşturamayabilmektedirler. AR-GE ile ilgili sorunlar kapsamında teknolojik gelişmelerin yadsınamaz bir yeri vardı. Yurdumuzdaki KOBİLER, yenilik ve değişen teknolojiler karşısında yetersiz kalmakta ve bu konuda imkânları değerlendirememektedirler. Bu işletmelerin büyük işletmelerle mücadelesi onların ürettikleri

ürünleri değil tam tersine, onların üretmediklerini yaparak yürütülmelidir. Bu işletmeler, uyum avantajlarını iyi kullanarak büyük işletmelerin giremedikleri piyasalara girmeye çalışmalıdırlar.

Yeniliklerin taşıdığı önem, Türk işletmelerinin uluslararası piyasalarda boy göstermeye başladığı son yıllarda açık bir şekilde anlaşılmıştır. Zira yeniliklere açık olmayan ve bu konuda başarılı olamayan bir işletme, uzun bir süre piyasada kalamamakta ve önünde duran büyüme imkânlarını değerlendiremeyerek faaliyetlerini nispeten küçük ölçeklerde devam ettirmeye mahkûm olmaktadır. Yeniliğin günümüz işletmeleri açısından taşıdığı önem, şu benzetmede güzel ve anlamlı bir şekilde dile getirilmiştir; işletmecilik aşağı doğru akmakta olan bir nehirde ters yönde kürek çekmeye benzer, durduğunuz an gerilemiş olursunuz.

Değişen dünya koşulları altında, giderek artan yoğunlukta ekonomik ve politik sorumluluklar üstlenen Türkiye'nin bu sorumluluklarının üstesinden gelebilmesinin bir önkoşulu da, çağdaş bilim ve teknolojiyi bilip kullanmanın ötesinde, bunları üretip geliştirebilmesi, başka ülkelere satabilmesidir. Sanayi ötesi toplum, ya da bilgi toplumu diye adlandırılan yarının gelişmiş toplumları için, tarım ve sanayide ileri konumda bulunmak yeterli olmayacak, kısaca bilişim diye adlandırılan iletişim, bilgisayar ve bilginin birleşmesinden doğan ve her tür bilginin işlendiği, dağıtıldığı ve kullanıma sunulduğu bir yapıyı da kurabilmiş olmaları gerekecektir.